

Tautas garīgais spēks nav nomācams

Patikamu pārmainu ikdienas gaitās Elmshornas latviešiem 12. oktobrī sagādāja „Sauls” nometnes koris „Daugava”, dirigenta Ed. Ramata vadībā, ierasdamies ar kuplu latvisko dziesmu pūru. Sarikojumā ieradās arī LCK loceklis prof. F. Gulbis un angļu militāro iestāšu augstākais vadītājs Pinebergas apriņķi — vingkomandieris Byares līdz ar savu sčtāba priekšnieku majoru Brook.

Sarikojumu atklājot prof. F. Gulbis nodeva tautiešiem LCK sveicienus. „Man ir prieks”, teica runātājs, „ka arī jūs nometnē attaisnojas citur gūtā pieredze — kur apmetas latvietis, tur tūlīn rodas skolas un tur skan arī dziesma; tās ir gandrīz vai katras latviešu nometnes raksturīgākās pazīmes, kas liecina par mūsu tautas garīgo spēku. Tas nav nomācams. Gan kara vētra ir izkļiedējusi mūsu tautu uz visām pusēm, kā vēja nestas

lapas mēs klistam pa sveschām zemēm, nezinādami, ko mums nesis rītdiena. Lielākā tiesa no mums ir tikko izglābusi savu dzīvību. Bet divas lietas mēs esam panēmuschi līdz: karstu mīlestību sirdis uz savu tēviju — Latviju un nesatricinamu ticību, ka arī mūsu taisnība reiz uzvarēs. Scho savu ticību un tēvijas mīlestību mēs ieliekam savā dziesmā. Tani mēs veldzējam savas izmociņas dvēseles un smelamies spēku turpmākam.”

Sekoja koncerts. Ik dziesma izsauca veselu aplausu vētru paušot klausītāju atzinību dirigentam un dziedātāju saimei. Nobeigumā svinīgi izskanēja mūsu Tautas lūgšana un Anglijas himna.

Klausītāju vārdā dziedonu saimei pateicās Elmshornas nometnes vecākais J. Taube. Ari angļu viesi bija ļoti pārsteigti un iepriecināti par kora augsto mākslas snie-

gumu. Tāpat atzinīgus vārdus viesi vēltija mūsu skaitstajiem tautas tēriem.

Pārmainas Melnas nometnē

Septembra mēnesi nometni atstāja kādi 80 tautiešchi, apm. trešdala no visa iedzīvotāju kopskaita. Līdz ar to notika pārkārtoschanaš nometnes sabiedriski - kultūrlālās dzīves pasākumos, kas, pastāvot zināmam preteskībām bija pavisam apsikusi, LSKr nodalās jaunajā valdē darbojas nometnes ārsts Dr. A. Schedriks (pr-ks) un A. Bajinskis, J. Azis, I. Bungsch un J. Vārna. Pirmā vakarēschana pul-

cināja kuplu apmeklētāju skaitu. A. Bajinskis referēja par materiālo un garīgo vērtību nozīmi tautas dzīvē. Sekoja Salmajs - Pulcinas, Herlingas un Baumanes dziesmas un Abika un Schedriks deklamācijas. Ar glihtu A. Mazischa darinātu vāku un ilustrācijām rotāts, iznācis nometnes schurnāla „Gāiputni” pirmais numurs. 14. oktobrī tautskolas audzēknieim izniegtās aplieciņas par pirmo trimestri. Labākie skolēni sanēma nometnes vadības balvas — saldumus. Skolas pārzinis A. Baumanis stāstīja par Skalbī kā sirds un saules dzejnieku. Skolnieki deklamēja miruschā dzejnieka darbus, bet bēru dārza apmeklētāji skatītājus iepriecināja ar Sarkangalvites inscenējumu.

Prof. Dr. theol. Edgars Rumba †

Pēc sanemtām zinām, prof. Dr. theol. Edgars Rumba Padomju Saviehibā noschauts.

Nelaikis darbojās kā mācītājs Jelgavā, vēlāk Rīgā, kur bija Akademiskās, Zviedru un Kristus draudzes mācītājs. Vinsch arī rūpējās par latviešu draudzes dibināschanu Meschaparkā. Bija savākti pirmie līdzekli baznīcas celshanai, kad izcēlās karsch un darbu nevarēja sākt. Ari pati draudze vēl nebija apstiprināta, kad mācītāju un viņa ģimeni 1941 gadā aizveda trimdā. Iemesls tam laikam bija Zviedrijas baznīcas lūgums atlaut viņam pārcelties uz Zviedriju. Bez tam R. bija Latvijas universitātes teoloģijas fakultātes profesors, kur vinsch pasniedza praktiskās teoloģijas priekschmetus. Vinsch bija arī Latvijas Baznīcas Virvaldes prezidija loceklis. Schie vispusīgē darbi norāda uz to, ka nelaikis piedēreja pie mūsu spējiēkiem teoloģieim. Studejis vinsch bija Latvijā un Zviedrijā un bija ieguvis ļoti pamatīgas zināschanas teoloģijā, kas parādas viņa dzilajos rakstos. Turklāt vinsch bija cilvēks ar noteiktu kristīgu pārlieciību, kas savu ticību visur un vienmēr aizstāvēja, nelocīdamies ne pret kādām

naidīgām varām. Bez mātes valodas un senajām valodām, kuru zināschana prasija studijas, vinsch pārvaldīja vācu, krievu, zviedru, angļu un frantschu valodas, kas deva viņam iespēju sekot teoloģiskajam darbam pie visām schim tautām. Ari kā garīgs dzejnieks R. ir pārrādījis. Dziesmu grāmatas pielikumā atrodam vairākus viņa originaldzejolus, kā arī tulkojumus, starp tiem no zviedru valodas „Tu, mazais pulcin, nebiesies, kad ienaidschieks tev uzmacies” (761). Scho dziesmu zviedru karalis Gustavs Adolfs dziedājis ar savu karaspēku pirms Līcenes kaujas 1632. g. Kā Dieva vārdu sludinātājs un dvēseles kopējs R. bija ļoti iemīlōts savas dzilās ticības un sirsnības dēl. Dievs lika viņam ticību apliecināt ar savu dzīvību, pieskaitīdams viņu lielajai moceklu saimei, kas nostiprināja kristīgās baznīcas pamatus. Paschos spēka gados vinsch ir schkīries no mums, kad mēs no viņa gaidījām vēl plaschākus darbus, bet arī tagad ticam, ka viņa darbs un viņa nāve nesis svētību Latvijas baznīcai: „Esi uzticīgs līdz nāvei, tad es tev doschu dzīvības vainagu” (Jāna atkl. gr. 2,10). **Prāvests E. Bergs.**

otram butu gatavs palīdzēt, lai visi schini dzīvē un tur, kur arī liktens mūs nenovestu, paliktu vienprātīgi.

Neaizmirstiet, ka katrā nometnē jūs vērtē kā vienu daļu no latviešu tautas. Kātra negatīva vai pozitīva ipaschība tiek novērtēta nevis kā atvesichka cilvēka, bet kā latviešu tautas ipaschība. Schis novērtējums - pozitīvs vai negatīvs - savukārt atkal noiet uz tām zemēm un valstīm, no kurām nākuschi schie uzraudzības cilvēki. Tur viņi tad tādā kārtā no gūtajiem iespaiddiem sastāda uzskatu par visu latviešu tautu. Ja mēs nometnes sadzīvē varam būt krietnāki, saticīgāki, tirāki, labāki, uzmanīgāki viens pret otru, tad saprotams, ka tie cilvēki, kas aizbrauc no nometnē, stāsta, ka pasaulē ir maza tauta, kura ir apbrinoschanas vērtā savā kultūras dzīvē, savā tautas morālē un savā raksturā. Schie cilvēki ir vislabākie palīgi mūsu ārlietu kārtotājiem - sūtnieim. Vini ir redzējuschi, cik bēdās esat stipri un pacietīgi, ieskatījuschie mūsu tautas dvēselē, un zina, ka tā ir vērtā, lai schai tautai dotu tiesības uz savu dzīvi, neatkarību un brīvību.

Bezdarbība ir tā ipaschība, kas vislaunāk saēd cilvēku. Ja cilvēks dzīvo bezdarbībā, tad pēc kāda laika vinsch var sākt domāt, ka arī tāda dzīve ir laba. Bet mēs zinām, ka schādai dzīvei nav nekādas vērtības. Tamdēl no absolūtā bezdarba jācensschas izvairīties ar visiem līdzekļiem, lai nebūtu jāsaka - diena nokauta, bet gan - paldies Dievam - diena nodzīvota un viņai ir saturs. Tamdēl dzīvi nometnēs vajadzētu tā iekārtot un

izveidot, lai viņa butu tāda, no kuras var kautko panemt līdzī nākotnei.”

Pakavējoties pie mūsu centrālo iestāschu darbības, ministrs pastāstīja, ka profesoram Gulbim „ir jāizsaka liels paldies par to, ka viņam izdevies mūsu karavīru lietu angļu iestādēs nokārtot tik tālu, ka mūsu zēni izskaitīti no SS vienībām, pielīdzināti Vācijas armijas karavīriem un viena daļa tagad tiek atbrīvota.

Mūsu karavīru likteņģaitas ir vissūrākās, jo sākot no Volchovas līdz pat Kurzemes kaujām tās bijuschas viena nepārtraukta grūti cinu gaita. Aterēdamies viņu grūtās cinas, varam būt lepmi uz saviem zēniem, jo ne uz viņu ierotschiem, ne tēra negul neviens kauna traips. Latviešu karavīrs nav bijis atgots arī tad, kad viņam bija uzspiests svesch formas tērs mugurā. Ja latviešu karavīri cinijuschie uz Latgales robeschas, ja vini cinijuschie aiz Latgales robeschas, ja vini cinijuschie Vidzemē, Rīgas pievārtē un Kurzemē ar nesalīdzināmu varonību, tad ne par kādas sveschas varas iekaroschanas plāniem, bet par savas tautas dzīvību. Un ja schodien to visi vēl negrib saprast, tad nebūs ilgs laiks jāgaida, kad to sapratis, kad pie citu tautu durvim pieklaudzinās tā pate dīre, no kuras mums bija jāsarģas, kaut vai ierotschus nesot kopā ar sveschām varām.”

Runas nobeigumā A. Bēzinsch uzsvēra: Mēs nerikstam salūzt, mēs nedrikstam beigt ticēt, cerēt un zaudēt palāvību, ka mums pieder taisnība, ka mums pieder tiesības uz savu zemi, uz savu neatkarīgu dzīvi, uz savu Latvijas valsti.

Dr. P. Kalnina mirstamās atliekas

pārvestas uz Schveici. To izdārijis uz Foralbergu atbraukuschais sūtnis J. Feldmanis. Dr. P. Kalnina mirstamās atliekas krematizētas St. Gallenā. Kā zināms, pirmās emigrācijas laikā nelaikis vairākus gadus pavadīja Schveicē un arī tagad vēlējas tur iebraukt, bet Schveices valdība lūgumu noraidīja. Sakarā ar to tagad Schveices socialdemokratu presē esot izteikti valdībai asi pārmetumi par patvēruma tiesību neievēroschānu.

Baznīcas zīnas

Miruschi: Bij, Tukuma

cietuma pr-ks Birāns, Aleksandrs no Patkules pag., 53 g. v. Libekā, 9. okt. Apģlabāts 15. okt. Geesthachtas kapos, Kalninsch, Agris - Eduards, dz. sch. g. 10. okt., miris 11. okt. Geesthachtā, apbedīts vietējos kapos 15. okt.

Dievkalpojums Geesthachtas bazn. 21. okt. pl. 13.30. To kuplinās Saules nom. gimnazijas koris. Dziesmu lap. Māc. H. Kuschils.

Izdevniecība „SAULE”

Galvenais vadītājs Teodors Silkašs
Atbildīgais redaktors Raimunds Čaks
Redakcijas koleģija
Emīls Skujenieks un Arvids Elguts.
Adrese: Geesthacht, D. P. A. C. Nr. 2/Latviešu nometnē „Saulē”, 17. ēkā.